

# DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.  
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —  
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.  
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.



Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter  
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-  
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta  
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša  
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 46

Sobota, 6. junija 1936

Leto XI

## Francoski socialistični kongres za novo vlado

**Blum izjavlja: Za ugled države in blagostanje naroda v okviru ljudske fronte pod vodstvom socialistov**

Predsednik nove francoske vlade in predsednik socialistične stranke Leon Blum je na kongresu stranke označil smer svoje politike.

Rekel je, da bodoča vlada ne bo vlada socialistične stranke, marveč vlada ljudske fronte. Ni socialistične večine, niti večine proletariata, je le večina ljudske fronte in program te fronte. Zato bo naloga te vlade, da izvede ta program in iz tega pa izhaja potreba, da vlada dela v okviru momentanega režima v duhu, kakor se je vršila volilna borba.

Potrebno bo torej delati tako, da se ob tem režimu napravi red, pospeši

blagostanje, zasigura varnost in pravica, kolikor bo to sploh mogoče.

Ni dvoma o uspehu.

Blum je odločno zavrnil sumničene, da hoče delavstvo, komunisti ali strokovne organizacije in komunisti, kakor pravijo nasprotniki, pritisniti na vlado. Dejstvu, da so se delavci zaprli v obratih, je vzrok le to, ker navadna stavka ne zaleže ob veliki nezaposlenosti in bi delodajalci lahko izrabili nezaposlene.

Dolžnost delavstva je, da ostane vedno pod nadzorstvom svojih organizacij. Vlada bo vršila oblast, toda socialisti še niso osvojevalna oblast,

marveč bodo morali deliti to oblast z drugimi. Socialisti torej ne morejo storiti nič drugega, kakor da pripravljajo prihod socialnega režima, ki ga trenutno še ni mogoče ustanoviti. To dejstvo morajo imeti delavci vedno pred očmi.

V zunanji politiki si bo prisvajala nova vlada več vpliva kakor dosejanje vlade. Nadejam se, da se bo glas nove vlade bolj slišal, kakor se je slišal glas prejšnjih vlad. Socialisti druge internacionale imajo možnost in sposobnost, da izvedejo svoje ideje o miru, to je, o miru pravice in enakosti, o totalnem resničnem nedeljenem miru, o razoroženem miru.

## Nastop vlade ljudske fronte pod socialističnim vodstvom v Franciji

Dne 4. junija je prevzela državno krmilo v Franciji vlada ljudske fronte pod socialističnim vodstvom. Nova vlada, v kateri so zastopani socialisti in radikali, je sestavljena tako-le: ministrski predsednik: Leon Blum (soc.); ministri brez portfelja: Chauvtemps (rad.), Paul Faure (soc.) in Maurice Violette (soc. unija); državna podtajnika v ministrskem predsedništvu: Maks Dormoy (soc.) in De Tessan (rad.); minister za narodno obrambo, vojsko in podpredsednik

ministrskega sveta: Daladier (rad.); mornarica: Gagnier; letalstvo: Pierre Cot (rad.); državni podtajnik v ministrstvu za mornarico: Blanchot; notranje zadeve: Salengro (soc.); državni podtajnik v notranjem ministrstvu: Raoul Aubad (rad.); pravosodje: Rucart (rad.); prosveta: Jean Zay (rad.); državna podtajnika za posebne misije Brunswick; za tehnična dela: Julius Gulent (rad.); državna podtajnica za znanost Joliot-Curie; zunanje zadeve: Yvon Delbos (rad.); državni pod-

tajnik v zunanjem ministrstvu: Fie-mot; kolonije: Maurius Moutet (rad.); finance: Vincent Auriol (soc.); pokojnine: Albert Riviere (soc.); gospodarstvo: Charles Spinasse (soc.); trgovina: Paul Bastide (rad.); kmetijstvo: George Monnet (soc.); pošta in brzojav: Jardillier (soc.); delo: Lebas (soc.); narodno zdravje: Jellier; generalni tajnik v ministrskem svetu: Moch.

## Stavka pol milijona francoskih delavcev

Za izboljšanje socialnega položaja. Stavke provocira kapital v sporazumu z reakcijo.

V Franciji stavka pol milijona delavcev v najraznovrstnejših obratih. Delavstvo hoče doseči izboljšanje svojega socialnega položaja s sklenitvijo kolektivnih dogovorov, da tako prepreči vsako samovoljno izigravanje delovnih pogojev s strani delodajalcev.

Nova vlada bo podvzela takoj vse potrebno, da se bodo s pomočjo posebnih socialnih zakonov regulirali delovni odnosi. Dokler pa teh zakonov še ni, bo skrbela, da bo s posredovanjem rešila konflikt, ki so ga v tišem sporazumu z reakcijo nalašč izzvali delodajalci, hoteč povzročiti paniko in ustvariti nesoglasja v taberu ljudske fronte.

Vlada bo našla pota in sredstva,

s katerimi bo delodajalce prisilila, da bodo opustili svojo očitno provokatorsko taktiko. Poiskati bo pa znala tudi tiste elemente, ki bi skušali, plačani od reakcije, delavstvo zavajati. Doslej so vse vlade iskale hujškatke v vrstah delavstva, nova vlada jih bo pa iskala in našla tam, od koder v resnici so — v vrstah v volilnem hoju poražene reakcije.

Da je stavkovno gibanje provociral francoski kapitalizem, se vidi najbolje iz pisanja listov ala »Slovenec«, ki prinaša skrbno prikrojena poročila iz pariških reakcionarnih virov.

Ta poročila vedo povedati vse to, česar si reakcija želi: »Socialisti so izgubili oblast nad delavstvom.« —

»Med strankami ljudske fronte vladajo nesoglasja«. Sinoči je bila sestavljena francoska vlada, pa še danes prinaša »Slovenec« vest: »Radikali nočejo v vlado!« In kot glavni šlager, s katerim upa francoska reakcija pomagati ljudsko fronto: — beg patriotičnega kapitala iz Francije. »Slovenec« ponatiskuje to vest francoske reakcionarne korespondence z mastnimi črkami: »Na drugi strani pa beži zlato iz Francije v najhitrejšem tempu in ogromni kapitali so že zapustili Francijo.« Ali jih bomo, socialiste, zlato jim vzamemo, pa bo!

Mi pa pravimo: kot se bo morala navaditi francoska reakcija na vlado ljudske fronte, tako se bo nanjo privadil tudi »Slovenec«.

## Nad 50.000 političnih jetnikov

»Neuer Vorwärts« poroča, da utegne biti po pruskih ječah okoli 109.000 jetnikov. To je bilo konec 1935. Leta 1932, ko je Hitler prišel na oblast, je bilo v Prusiji le 37.000 jetnikov. Število jetnikov se je torej od takrat potrojilo. V pruskem področju je nad 30.000 političnih jetnikov, v celji državi pa nad 50.000. Vseh jetnikov v državi je okoli 170 tisoč. Število političnih jetnikov je pa nizko ocenjeno in se bo znatno povečalo z jetniki, ki bodo obsojeni v letu 1936. Teh »zločincev« je izredno mnogo. Obtoženih je še iz leta 1933 624 oseb v wuppertalskem in 270 v elmskornskem procesu. Nadalje imamo hamburški proces s 500 obtoženci in v duisburskem procesu 400 obtožencev ter v dortmundskem procesu

## Nova vojna nevarnost v Aziji

Japonska pošilja neprestano čete v severno Kitajsko, kjer se Kitajci sicer upirajo. Železnico Mukden—Peking so Japonci zasedli ter hočejo proglasiti »neodvisnost« pokrajine Hopej s Pekingom. Kitajce sicer pod-

pirajo Angleži, vendar pa zahtevajo Japonci, da mora Kitajska napraviti zvezo z Japonsko proti tujcem, ali pa se noben vojak ne umakne s Kitajske več. Aneksija severne Kitajske bo povzročila neprijeten spor z Anglijo.

## Nove volitve na Poljskem?

Moralni uspeh socialistov

Že nad štirinajst dni se propagira na Poljskem nove volitve. Cela opozicija, socialisti, narodni demokrati in združeni kmeti vrše silno agitacijo za volitve in volilno reformo. Celu

54 obtožencev. Doslej je bilo že letos izrečenih nad tisoč let zapornih kazni.

Strahote so to, ki jih pa režim potrebuje, da se ohrani, dokler pojde.

nekateri člani vlade so mnenja, da je bolje sodelovati z narodom, kakor pa se mu čisto odtegovati. Socialni demokrati napravijo enotno fronto s kmetijci.

Režim je imel tudi pri nekaterih občinskih volitvah neuspeh, dočim so socialni demokrati napredovali. Celu vladni listi priznavajo, da režimski teror ni pravo orožje proti — bolševizmu, kakor imenuje poljska zlahta vsako delavsko gibanje.

## Ohromelost politike

Kako bo s sankcijami?

Mednarodno pravo prihaja bolj in bolj v nasprotje z dejstvi. Imamo društvo narodov, toda politika se razvija izven Društva. Imamo statut, mirovne pogodbe in jamstva, da se naj vrše dogodki po sklenjenih dogovorih, toda države prezirajo vse brez nevarnosti, da bo kdo zahteval od njih odgovornost. Skoraj posmehljivo govore o Društvu narodov. Italijansko časopisje je izreklo prav posebno obsodbo, češ, da je statut Društva narodov za ovce, ne pa za volkove. Društvo narodov je onemoglo. S sankcijami proti Italiji je bil dosežen nasproten uspeh, kakor je bil mišljen, ker je bila s tem napadalna vojna samo »lokalizirana«, to je, zaščiten je bil napadalcu s sankcijami le hrbet, ker se ni šlo k energični akciji.

Sankcije niso bile zadostne in deloma so jih države sabotirale. V veljavi so pa še sedaj in morda ostanejo. Z vednim zavlačevanjem sankcije še lahko trajajo na papirju, praktično pa so brez pomena bolj in bolj. Godilo se bo z njimi kakor z lokarnskim dogovorom, Kellogovim paktom in statutom Društva narodov, ki so še vedno v veljavi formalno, dejansko se pa ne izvršujejo.

Podoben primer kakor z Abesinijo smo že imeli v Aziji. Japonci so si Mandžurijo popolnoma osvojili. To je zgodovinsko dejstvo, ki ga sicer ne Anglija in ne Društvo narodov še ništa priznala. Abesinija more na tak način ostati za Društvo narodov še deset let ali več neodvisna država, toda dejansko je italijanska kolonija.

V tem oziru sankcije ne bodo prav nič vplivale. Služile bodo kvečjemu fašistični propagandi, ki preko mednarodne demokracije lahko dela, kar hoče!

Zgrešena politika uničuje institucijo, ki bi morala biti sveta vsem državam in vsem narodom, ideal mednarodne pravice in sporazuma. Postala je igračka tajnih in drugih velesil v škodo človeški družbi, ker ni mogoče združiti z novim imperializmom nje ideološka načela.

Pojavlja se nada, da nastopi z izpremembo francoske vlade poživitev protifašistične politike. Če bo to resnica, potem se mora Društvo narodov radikalno izpremeniti. Odločiti se bo treba. Ali popuščati ali ne popuščati. Popuščati ni nikakršna politika. Tukaj je le odločnost na mestu. Popuščanje je kapitulacija, veliki greh Društva narodov, ki si je z njim napravilo ugled.

Ta greh vzpodbujajo vojne demagoge. Hitler je dobil prvo pobudo po polomu razorožitvene konference. — Oborožil se je, ker je vedel, da tam ni volje in da ga nihče ne bo oviral. V posameznih fašističnih državah je šovinizem, volja, v mednarodni institucija pa je ni.

Fašizem že propagira v Ženevi odgoditev sankcij in abesinskega vprašanja, ki naj s tem demonstira svojo neodločnost, kar pomeni zopet le svobodno roko za fašizem in čas, da se pripravi za vojno. Obenem nastaja vedno večja zmeda v demokratičnih državah. S tem se pripravljata strašna krvava vojna med fašizmom in demokracijo, ki si bosta stali nasproti za vest pravice in fašistično nasilje. Tej strašni katastrofi pa pripravljajo pot demokracije same, ki me store svoje dolžnosti in ne čuvajo mednarodnih pravnih odnošajev, ki bi lahko bili

največja moralna sila človeške družbe.

Brez pomena je skoraj, ali seja Društva narodov te dni odpravi sankcije ali ne. Ne more pa preklicati obsojbe, ki jo je izreklo, češ, da je Ita-

lija napadalka. Položaj zahteva logiko politike. Vsekakor se pa mora Društvo narodov odločiti, ali ostane ohromelo, ali pa začne novo politiko v varstvo mednarodne demokracije in pravice.

## Kongres JRZ

Napovedani kongres Jugoslovanske radikalne zajednice se je vršil ob binkošnih pod predsedstvom dr. Stojadinovića v Beogradu. Po poročilih je bilo navzočih okoli tisoč ljudi, med njimi 372 delegatov s skupno 518 pooblastil iz vse države. Iz dravske banovine je bilo na kongresu 23 delegatov s 30 pooblastil.

Predsednik je govoril o programu nove stranke. Izrekel se je za monarhijo in dinastijo, poveljeval bogastvu države ter opozarjal na težave notranje ureditve. Manjka sloge in medsebojnega razumevanja. Ožigosal je politiko pohorcev. Hrvaško vprašanje obstoja in dela skrbi, ki pa se da rešiti ob politiki popolne enakopravnosti plemen. Odpravili smo metode nasilja od zgoraj, z zakonitiimi sredstvi pa bomo pobijali take metode od spodaj.

Za široko samoupravo smo po programu, smo za sporazum in spoštovanje plemenskih imen in njih enakopravnosti. Stranka je za ustavno parlamentarno ureditev države v demokratičnem duhu. Našli smo reakcionarne politične zakone, posredilo pa se nam je, vrniti ljudstvu demokracijo in svobodo v obsegu, kakršne doslej še ni imelo, in s tem omogočili svoboden razvoj političnega življenja.

Podedovali smo prazne blagajne in sistem davčnega navijanja. Mi smo odpravili deloma takse in znižali neposredna davčna bremena. Skrbeli bomo za vse.

## Leon Blum

V »Prager Presse« pravi o Leonu Blumu François Ceney, Pariz, med drugim:

Leon Blum napravlja na publiko dvojni vtis. Ni ognjevit govornik kakor Jaures, toda njegova izvajanja so jasna, stvarna. Razume ga lahko vsakdo. Voditelj 150.000 članske stranke ima izkušnje, uživa največje zaupanje med pristaši. Tudi njegove prve izjave na socialističnem kongresu in v amerikanskem klubu, so zaprle usta njegovim sovražnikom in drugim nasprotnikom.

Blum je izredno inteligenten in razumen. Niti najkritičnejša situacija ali nasprotnik ga ne spravi v zadreg. Apelira vedno le na razum, ne na čustva. Zaradi svoje stvarnosti in jasnosti je priljubljen govornik.

Blum pa pozna tudi vladni aparat. Med vojno je bil dve leti direktor pisarne ministra za javna dela Semabata, ki je bil sam vrlo naobrazen mož. Spoznal je ves aparat, vse sla-

V zunanji politiki smo za mir in mednarodne pogodbe ter za Društvo narodov. Mala antanta in balkanska zveza so naša zaščita in pa dobra, oborožena vojska. Miroljubni smo, ne odstopimo pa nikomur niti pedi zemlje. Proti Otonu Habsburškemu, ki se ga sicer ne bojimo, pa ker je v zvezi z revizionistično politiko in povečanjem vojne nevarnosti.

Na kongresu so govorili tudi o delavstvu, ki naj vstopa v JRZ. Pravijo namreč, da bodo v tej stranki sporazumno z imovitimi in posestnimi sloji urejevali svoje socialne in politične zadeve.

Na kongresu se ni obravnavalo posameznih vprašanj niti problematično, ker je imel kongres bolj upraven in propagandistični značaj. Navedli smo pa nekaj poudarkov na kongresu, da je naša javnost obveščena o dejanskem stališču in problemih vlade, oziroma nje stranke.

Kongres je izvolil tudi svoj odbor, v katerem so:

Dr. Stojadinović dr. Korošec, dr. Spaho, nadalje dr. Šefkija Behmen, dr. Dušan Davidovij, dr. Vasilije Janjić, Gjura Janković, Ugrin Joksimović, dr. Franc Klar, dr. Miha Krek, dr. Franc Kulovec, dr. Dušan Letica, dr. Mile Miškulin, dr. Niko Novaković, Ljubomir Pantić, Jurija Pozderac, Fran Smodej, Svetozar Stanković, Svetovid Stanković, Dobrivoj Stošović, Dušan Trifković, Stevan Čirić, Hadži-Hasanović Useir, Dragiša Cvetković, Boško Cvrkić. — Za predsednika glavnega odbora je izvoljen dr. Milan Stojadinović, za prvega podpredsednika dr. Anton Korošec, za drugega podpredsednika dr. Mehmed Spaho. Za blagajnika je bil izvoljen Dušan Letica, za tajnike pa so bili izvoljeni gg. dr. Trifković, Ljubomir Pantić in Franc Smodej.

bsti in težkoče iz bližine. Blum ima torej jasne pojme o bisivu vladanja.

Leon Blum hoče biti šef vlade. Njegova naloga bo, da se bo vladalo v njegovem duhu. Glede parlamenta pa pravi Leon Blum pravilno:

»Kar se mene tiče, nisem prijatelj večjih pooblastil in hočem, da parlament ne bo samo strog sodelavec, marveč inspirator izvršilne oblasti.«

Torej sistem najpopolneje demokracije!

Neutralno zono med čevlji in podom se izpolnjuje s Palma gumijastimi podpetniki in Palma Okma gumijastimi podplati. Tako se pravi mir in sprečava nevrednost.

**Če si z naročnino v zastanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---**

## B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevaža Talpa 85

Kajpak se nisem mogel ves dan ukvarjati s konjem, nego samo tedaj, če sem prišel na farmo jest, kajti ves dan smo zbirali goveda.

Ko se me je že precej privadil, sem ga obuzdal, toda brez železnih uzd. Konji se dajo namreč, če niso pokvarjeni, prav dobro jezdit brez železnih uzd in vkljub temu prav lepo teko; mnenje, da se da konj le tedaj voditi, če mu ustne kote z udzo raztrgaš ali raniš, je napačno. To je samo posledica napačnega ravnanja. Saj tudi kravam ne vtikamo železja v usta.

Potem sem ga osedlal in zmeraj, kadar sem prišel h kosilu, sem jermenje močnejše nategnil. Obenem sem pa pritisnil na sedlo, kakor bi se hotel nanj povzpeti. Nato sem obesil nanj stremen, ki sem ga zanihal, tako da mu je udarjal v lakotnico. Najprej malo, potem zmeraj nekoliko več. Prvič je konj udaril. Polagoma pa se je tudi nihanju in udarom privadil. Dva dni kasneje sem že skočil v sedlo, a sem se takoj zopet splazil iz njega.

Ves ta čas je bil konj privezan. Včasih na dolgo, včasih prav na kratko. Končno sem se ga upal zajezditi. Zavezal sem mu oči in skočil nanj. Konj je stal in se stresel po vsem životu. Zato sem ta-

koj zopet razjezdil. Potrepljal sem ga po vratu in mu neprestano prigovarjal. Zajezdil sem ga vnovič. Obračal se je in obračal, poskočil pa je samo malo. Končno je tudi s tem prenehal, ko se je zadel v drevo. Sedaj sem obsedel v sedlu in sem ga z nogami, ki sem jih imel v stremenu, udaril v lakotnice. Samo prvič se je vzmernil, potem je že vedel, da radi tega ne bo umrl. Končno sem mu oči zopet odvezal. Konj se je ozrl. Sedel sem še zmeraj nanj in mu prigovarjal, ga trepljal in zopet je čutil, da se mu ne bo nič hudega zgodilo. Nato pa je prišel dan preizkušnje, ali bo sploh za ježo. Že preje sem včasih udaril zadaj nekoliko z bičem, da bi se temu znamenju privadil. Sedaj sem ga zopet zajezdil in ga dal odvezati. Stal je popolnoma mirno, saj vendar ni vedel, kaj naj napravi. Narahlo sem ga udaril z bičem, za kar pa se ni nič zmenil. Nenadoma pa sem ga močno udaril in tedaj je zdirjal. Držal sem ga dobro v rokah in tudi prostora je imel dovolj za direk. Najprej sem ga pustil dirjati, nato sem ga pa bolj in bolj zadrževal, dokler ni spoznal, da je to znamenje, da se mora ali ustaviti ali pa ublažiti tek. Postal je prav dober konj in njegov smeli ponos ni bil zlomljen. Imenoval sem ga Gitano.

Najprej smo segnali bike skupaj, ker sem si moral poiskati bika vodnika. Obkrožili smo tiste, ki smo jih hoteli imeti, in jih nagnali v ograjen

prostor. Tiste, ki sem jih smatral za najspodobnejše, sem pustil tam gladovati. Razen tega pa so neprestano zbirali dveletne in triletno krave, vole in ostale bike. Vsako žival sem si posebej ogledal, ali je zdrava, nato smo pa nagnali vse na ograjen pašnik, da bi tiste, ki smo jih nameravali odgnati, vedele, da spadajo k isti čredi. Ko smo jih tri sto zbrali in jih zaprli na ograjeni pašnik, sem smatral, da so biki zreli.

Napodil sem jih na ograjeni pašnik in sedaj se je začel odločilni boj za to, kdo bo bik vodnik. Tisti, ki niso marali postati vodniki, so se potuhnil. Pet pa se jih je borilo za to čast. Zmagovalec se je še ves krvav zagnal na najlepšo kravo, ki se mu je že v pričakovanju približala. Ostale bike smo morali takoj obvezati. Tudi zmagovalec je dobil zdravilo, kakor hitro se je razdivjal in postal zopet pameten. Če namreč ne začneš rane takoj zdraviti, so v nekaj dneh v njih že debeli črvi in prav dolgo traja, preden jih dobiš iz rane. Medtem pa bi utegnila žival poginiti.

Če začne žival hujšati, nastane še neka druga nevarnost. Začno jo namreč pri živem telesu žreti klošči. Klošči napadajo namreč samo shujšano govedo, na zdravo gredo samo v manjši množini, tako da jih sproti lahko odpravljajš.

(Dalje prihodnjič.)

## Stavke

### Stavka stavbincev v Ljubljani

Ljubljana, 4. junija 1936.

Ne bomo ponavljali, kako slabo, naravnost sramotno so plačani naši stavbinski delavci, vsi po vrsti, od zidarja do mladoletnega pomočnika. Večkrat so rotili merodajne gospode in urade, naj se jim vendar zvišajo plače na eksistenčni minimum. Vse je bilo zaman. Podjetniki so odklonili vse zahteve, vse kompromisne predloge.

Organizacija stavbinskih delavcev se je do kraja trudila, da bi se ustilaše najbolj upravičene zahteve stavbincev, a delodajalci so bili kakor gluhi in so si razlagali željo po sporazumni rešitvi mezdnih zahtev kot slabost delavske organizacije in so sklenili, da vztrajajo na svojem stališču, ki ni ne človeško, ne pravično, ne krščansko. Pohlep po denarju, pohlep po čim večjem dobičku res dela ljudi slepe.

Ker ni bilo nobenega razumevanja na drugi strani, ker stavbinci ne morejo več še naprej stradati pri svojem težkem delu, ni bilo druge možnosti kakor — stavka.

Štrajklj Delavstvo se ni nepremišljeno podalo v stavko, delavski štrajk je nekaj drugega kakor stavka študentov, ki jih preživljajo drugi. Tu gre za življenje, tu gre za požrtvovalnost slehernega, da se s solidarnostjo vseh doseže to, česar jim podjetniško profitarstvo noče radevoljno dati.

V Ljubljani imamo te dni velesajem. Pa moramo reči, da velesajem ne daje ljubljanskim ulicam nobenega izraza. Malo obiska. Razumljivo ne samo radi krize, ampak tudi radi vedno slabših razstav. Tujec, ki je prišel v Ljubljano po deževnih binkoštnih praznikih, ni videl v Ljubljani zbiranja trgovcev, temveč gruče stavbinskih delavcev,

ki peš in na kolesih patrolirajo po cestah, čuvajo stavbišča, da nihče ne dela in ne moti miru, in krožijo med Delavsko zbornico, kjer je sedež stavkovnega odbora, in med vsemi stavbišči v mestu in okolici. Mirno, tiho in dostojanstveno se obnašajo ti stavkujoči stavbinci. Stopi gospod h kaki njihovi gruči, povpraša, pa mu mirno povedo: Ne moremo več delati pod temi pogoji, ne moremo več drugim graditi palač, ko nam ne dajo niti toliko, da bi imeli naši otroci za kruh in mleko.

2500 stavbincev je v štrajku. Vsi stavkajo, naravnost vzorna je njihova solidarnost. Vidi se, da jih ni nihče »nahujškal« da so sami sklenili, da poskusijo z bojem doseči tisto, česar jim podjetniki zlepa niso priznali, čuti se, da jih je k štrajku prisilila — lakota. Sila kola lomi. Vsi so združeni, vsi iz vseh krajev: Primorci, Kranjci, Štajerci, Bosanci, Ličani, Dalmatinci — vsi vedo: vzdržati moramo, zmagati moramo, ker se potegujemo za golo življenje svoje in svojih otrok.

Vse prebivalstvo je na njihovi strani. Vsi jim žele pravično zmagati. Tudi policija se prav korektno obnaša.

V vrstah podjetnikov se že čuti nesoglasje. Uvidevnejši, podjetniki vidijo, da delavske zahteve niso pretirane, da nekateri »grajzlerji« na račun preizkušnih delavskih plač uganjajo najbolj umazano konkurenco, s katero škodujejo tudi podjetnikom samim.

Zato upravičeno upamo, da se bo kmalu s posredovanjem Delavske zbornice in drugih uradov ugodno zaključilo to veliko stavkovno gibanje našega stavbinskega delavstva.

## Uspešna stavka tekstilnega delavstva pri Bergmann in drug v Celju

Delavstvo tovarne Bergmann in drug se je združilo v svoji strokovni organizaciji. Že par dni je prihajalo v velikem številu v tukajšnje Delavsko zbornico in iskalo zaščite pred raznimi šikanami, izražalo pritožbe radi neizvajanja določb socialnih zakonov, posebno pa radi neopravičene odpovedi službe dvema delavkama.

Vsled tega je dopisništvo Delavske zbornice skupno s strokovno organizacijo napravilo v tovarni osebno intervencijo v torek 2. t. m. ob 10. uri. Intervencija ni uspešna, ker podjetje ni hotelo priznati organizacije. Razven tega je odbilo vse zahteve, posebno pa preklek odpovedi omenjenim dvem delavkam in je še zagrozilo z novimi odpusti. Tik pred 12. uro je zvedelo delavstvo za to brezuspešno intervencijo in od-

kloniho stališče podjetja ter se je soglasno in enodušno izjavilo za takojšnjo stavko.

Vodstvo obrata, videč, da je stavka popolna in volja delavstva trdna, se je pričelo takoj ponovno pogajati. Priznalo je strokovno organizacijo in do večera je bil sklenjen zadovoljiv sporazum, ki v glavnem garantira delavstvu, da se ne bodo izvajale vsled nastale stavke kakšne persekucije, nadalje točno izpolnjevanje obrtnege zakona in preklek odpovedi obeh delavk. Ostale manjše sporne zadeve pa bo reševala anketa, ki bo v to svrhu sklicana v najkrajšem času po Delavski zbornici. — Ta kratka ali odločna stavka naj bo delavstvu nov poduk in opomin, da je samo v slogi in svobodni strokovni organizaciji njegova moč in zaščita. Svit.

## Rudarska stavka v Trepči končana

Delavci dosegli prve uspehe, ki so vredni borbe.

Pogajanja med zastopniki stavkujočih na eni ter uprave na drugi strani, v navzočnosti zastopnikov Delavske zbornice in treh ministrstev so končana. Urejeno je vprašanje vračunanja časa od vhoda in izhoda v rove. Podjetje bo zgradilo kopalnišče s toplo vodo v bližini rudnika po želji delavcev. Uprava bo oskrbela z električno razsvetljavo vsa stanovanja, ki so si jih rudarji sami postavili. Uprava bo še letos začela graditi stanovanja za rudarje iz svojih sredstev in bo z gradbo nadaljevala v okviru razpoložljivih sredstev. Vsem delavcem se povišajo mezde za 5 Din dnevno.

Uprava rudnika ne bo delavcev ovirala, da si ustanovijo strokovno organizacijo in se ne bo vmešavala v njeno notranjo delovanje. Ravnotako bo uprava vse potrebno ukrenila, da se bodo vsako leto vršile po zakonu predvidene volitve delavskih zaupnikov in ne bo teh zaupnikov ovirala pri vršenju zaupniških funkcij. Zaradi stavke ne bodo delavci niti kaznovani, niti odpušteni, niti ne bodo občutili kakršnihkoli posledic.

Sporazum velja za nedoločen čas, vendar pa ga zamore ena kot druga stran odpovedati. Odpovedni rok je 3 mesece.

Končno je uprava izjavila, da bo postopoma sezidala stanovanja za vse rudarje, tako, da jim v bodoče ne bo treba več stanovati v oddaljenih krajih. Uprava je očitala rudarjem, češ, da so napravili divji štrajk, da so jo takorekoč zavratno napadli, na kar, da ni bila pripravljena. Od sedaj naprej, da želi podjetje red, da ne bo prišlo več do kaj takega. Toda uprava si je bila pač sama kriva, ker je branila rudarjem, da bi se organizirali in je celo izvoljene zaupnike odpuščala, radi česar je bila tudi kaznovana.

Ako bi bili rudarji imeli priznano strokovno organizacijo in ako bi bilo podjetje priznavalo delavske zaupnike, tedaj bi bilo to vse lahko izostalo. Tako pa se ni noben delavec upal pred upravo niti s kako osebno zahtevo, kaj šele s kolektivno. Delavci so sicer radi stavke izgubili 15 šihov, toda ta žrtev je vredna uspeha. Pa tudi podjetje je izgubilo dnevno pol milijona dinarjev!

Solidarnost, ki so jo delavci v tem štrajku pokazali, bo gotovo upravi imponirala. Gospodje iz daljne dežele so pač računali s tem, da so delavci v trepčanskem rudniku takšne kvalitete, da bo njih solidarnost v dveh ali treh dneh splavala po lbru. Pa so se motili!

## Doma in po svetu

Pred občinskimi volitvami? Predsednik vlade dr. Stojadinović je izjavil na kongresu JRZ, da se bodo v kratkem vršile občinske volitve.

JNS snubi dr. Mačka ali narobe. Večeslav Vilder in Sava Kosanović sta obiskala dra. Mačka. Poročila sta mu o razgovorih z izvenparlamentarno opozicijo. Dr. Maček je bil jako zadovoljen. Čakajo še, kaj bo rekel Miša Trifunović na predloge drja. Mačka, oziroma združena srbska opozicija.

Oton Habsburški prazen strah, ugotavlja »Slovenec« z vel. črkami na čelu lista, kjer prinaša svoje iz najverodostojnejšega rimskega vira prejetoročilo in ga servira svojim bravcem. Da bo vest še bolj okusna za beljena, dostavlja: Notica je bila skuhana v socialistični kuhinji. — Najbrž so socialisti vrnili Habsburžanom v Avstriji premoženje in preklicali zakone o prepovedi povratka Habsburžanov? Najbrž so socialisti tisti, ki omogočajo spletkarjenje Habsburžanov v Avstriji? Kaj ne, gospodje? Oton Habsburški ni prazen strah, gospodje! Ne slepite javnosti! Habsburžani so resna nevarnost, proti kateri skuša Mala zveza mobilizirati vse demokratične sile Evrope. Brez tega odpora bi bil »prazen strah« že davno na avstrijskem prestolu.

Uprava Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani je bila z oblastvenim odlokom razpuščena. Za komisarja je imenovan banski načelnik dr. Logar. Razrešeni so bili predsednik Jelačin Ivan, podpredsedniki Konrad Elsbacher, Josip Rebek in Ciril Majcen ter ostala uprava.

V Italiji so pomilostili 498 konfirancev, med katerimi ni niti enega političnega »zločinca«. Izpuščeni so bili le obsojenci, ki so bili kaznovani zaradi deviznih, korupcijskih deliktov ter odprave plodu. Gesta torej ne pomeni politične uvidevnosti.

Stavkovno gibanje v Grčiji se širi. V Volosu stavkajo tekstilni in tobačni delavci. Pridružili so se stavki tudi kovinski delavci, krojači, mizarji in sobni slikarji. — Tupatam je prišlo do spopadov med delavci in žandarji.

Avstrijski kancler dr. Šušnik je potoval v Italijo ter se naselil v Viareggiu v vili bivše avstrijske cesarice Cite. Razgovarjal se bo baje tudi z Mussolinijem. Nasprotstvo med Starhemborgom in kanclerjem se je poostrilo. Zato se kancler boji, da bi nemški fašisti s hajmverom zbudili preveč apetita po Avstriji v Nemčiji. Razgovor z Mussolinijem je važen, da mu pove, kakšne razgovore in dogovore je imel Mussolini z nemškim poslanikom v Rimu.

Klub francoskih socialističnih poslancev je soglasno izvolil za predsednika kluba s. Leona Bluma.

Angleški pisatelj Bernard Shaw pride v Šibenik ter ostane tam nekaj dni.

1500 milijonov dolarjev je dovolil senat ameriških Zedinjenih držav za javna in druga dela po predlogu predsednika Roosevelta. V naši veljavi je to okoli 70 milijard dinarjev.

Neplačano odlikovanje. Mesto New-York rado deli odlikovanja. Pred leti je prejel odlikovanje italijanski letalec Balbo. Ker mesto tega odlikovanja in drugih ni še po več letih plačalo, so zlatarji in draguljarji vložili tožbo, da izterjajo svoj zaslužek.

Teroristi v Zedinjenih državah. V Zedinjenih državah so imeli nevarno organizacijo Klu-Kluks-Klan, ki je bila prepovedana. Prišli so pa na sled novi tajni organizaciji »Črna legija«, ki se baha, da ima 135.000 članov. Organizacija ima namen čuvati moralno in amerikanizem. Kdor se pregreši proti pravilom, ga društvo obsodi na smrt. Preiskava je ugotovila, da ima mlada organizacija nad 50 umorov že na vesti. Deluje protikatoško, protizidovsko, protizamorsko in protibolševiško. — Res vzor organizacije!

## Minister socialne politike in delavstvo

Minister Cvetković je na kongresu JRZ o binokostih v Beogradu govoril o ustanovitvi posebnih delavskih organizacij. Rekel je, da se mora marksistična parola »Proletarci vseh dežel, zedinite se!« zamenjati s parolo »Delavci Jugoslavije, zedinite se z Jugoslovansko radikalno zajednico«.

S takimi parolami in programi vabijo že od nekdanj vse meščanske stranke delavstvo v svoje vrste.

# IZ NAŠIH KRAJEV

## Ljubljana

Planinska in izletniška zadruga »Priatelj Prirode« r. z. z. o. z. v Ljubljani

vabi vse zadrugnike na svoj

### redni občni zbor,

ki bo v petek 19. junija 1936 ob 8. uri zvečer v zadrugnih prostorih v Delavski zbornici z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva zadruge. 2. Poročilo nadzorstva zadruge in sklepanje o računskem za-

ključku za leto 1935 ter o razrešnici staremu načelstvu. 3. Volitev novega načelstva in nadzorstva. 4. Razne zadrugne zadeve. Ako ob napovedani uri občni zbor ne bo sklepčen in ne bo prisotna najmanj polovica zadrugnikov, se bo vršil v smislu zadrugnih pravil pol ure kasneje na istem kraju in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo sklepčen ob vsaki udeležbi. K polnoštevilni in točni udeležbi vabi vse zadrugnike načelstvo.

## Maribor

Železničarji so zborovali. Minulo sredo se je vršilo v verandri pivovarne Union zborovanje železničarjev-članov železniških podpornih društev v Ljubljani in Mariboru. — Zborovanje je otvoril in vodil s. Smasek, poročilo o gospodarskem stanju ljubljanskega in mariborskega podpornega društva pa je podal s. Stanko iz Ljubljane, ki je v svojem govoru podvrnil gospodarstvo teh dveh društev strokovnjaški kritiki. Navzoči člani so se izrekli za eventualno povišanje mesečnih prispevkov, ako bi proračuni pokazali, da je to neobhodno potrebno. K besedi se je prigraslilo več govornikov, katerim je odgovoril s. Korbut in pa predsednik zborovanja s. Smasek.

Obveščamo članstvo »Podpornega društva žel. del. in uslužb. v Mariboru«, da se bo vršil v nedeljo, dne 7. t. m. ob 8. uri zjutraj redni letni občni zbor društva v Mariboru, Gamberinova dvorana, Gregorčičeva ulica. — Vstop dovoljen le s članskimi izkaznicami! Odbor.

Za cesto Maribor—št. IIj je bilo svoječasno določenih 5 milijonov Din in za sektor od Maribora do odcepa lenarske ceste skoro tri milijonov Din, sedaj je pa dovoljen za ta del ceste le 1 milijon Din kredita. To bo pa res asfaltna cesta!

Razglasitev obvezniškega razporeda bo na travniku vojaškega vežbališča na Tezmem pri Mariboru ob vsakem vremenu na dan 14. junija t. l. z začetkom ob 7. uri zjutraj ter bo trajala nepretrgoma do 6. ure zvečer. Razglasitve se morajo udeležiti vsi vojaški obvezniki, roj. 1880 do vključno 1914, ki so vojaško pristojni v mesto Maribor in

bivajo v mestu ali njegovi neposredni bližini, to je v: Kamnici, Košakih, št. Petru, Tezmem, Radvanju in v Studencih. Vsak obveznik naj prinese s seboj vojaško knjižico (ispravo). Vsi stalno ali začasno nesposobni, vsi težko bolni in zelo nujno zadržani pa so izvzeti.

Ali imate veselja do šofiranja? Potem se javite v nedeljo, dne 7. junija ob pol 11. uri v tajništvo Strokovne komisije, Delavska zbornica, 2. nadstropje. V poštev pridejo le obratni zaupniki, organizacijski funkcionarji in člani naših organizacij.

Jutri zvečer pojdemo vsi v Delavsko pekarno na Tržaški cesti, kjer se bo vršil pomladanski večerni koncert. Igrala bo godba železniških delavcev in uslužbencev (kapelnik Schönherr) in nastopila nekatera delavska pevska društva. Na svidenje!

Sestanek tekstilcev tvrde Zelenka in komp. se bo vršil v nedeljo, dne 7. junija ob 9. uri dopoldne v gostilni Tržaški dvor. Ker gre za podporni fond, zato naj bo udeležba polnoštevilna.

Spodnjih prostorih pa bodo trgovski lokali. Vlomilcev v Zadrugno gospodarsko banko policija doslej še ni mogla izslediti. Artileri so več osumljenje, ki so pa dokazali svoj alibi in so jih morali izpustiti zopet na svobodo.

V nedeljo, dne 7. junija vsi na Studence v gostilno Rechtberger, kjer bo igrala godba tekstilnih delavcev iz Maribora. Vsi prijatelji, posebno pa tekstilci prisrčno vabljani. Začetek ob 3. uri pop. V slučaju slabega vremena bo veselica 14. junija.

## Celje

### Cinkarniškem delavstvu

Mezdno gibanje cinkarniškega delavstva je definitivno zaključeno na ta način, da se je v vseh vprašanih socialne zaščite delavstva dosegel z zastopniki podjetja sporazum, ki jamči delavstvu temeljne plače, dopuste, razliko med temeljno plačo in hrano in v slučaju boleznih za 7 dni, zaslužek v slučaju orožnih vaj, povrnitev izgube zaslužka v slučaju smrti sorodnika, v slučaju poklica pred sodišče itd.

Tudi mezde posameznih kategorij so zvišane: v enem primeru za Din 3, v drugem za 1 Din, tako, da noben delavec v najnižji kategoriji ne bo zaslužil manj kot Din 30 pri burnem delu. Kategorije so bile reducirane od 9 na 5 kategorij.

Na konferenci in na sestanku, dne 29. maja je cinkarniško delavstvo soglasno sprejelo kolektivno pogodbo, ugotovilo, da je pogodba dobra in koristna za delavstvo in da od leta 1921 ni imelo tako ugodne delovne pogodbe.

Zahvala, čeravno je bila iznešena, ne gre ne meni in ne ostalim delavskim zastopnikom. Res je, da sem z ostalimi sodrujki vred zastavil vse sile, da se je sklenila povelj na kolektivna pogodba. Resnici na ljubo pa moram ugotoviti, da je delavstvo samo spoznalo, da mora biti delovno razmerje točno urejeno in da je temu spoznanju primerno uravnalo tudi svoje zadržanje. Tudi delodajalec je pri pogajanjih pokazal precej dobre volje.

Kar se pa tiče sodelovanja organizacije S. M. R. J., priznam kot funkcionar strokovne organizacije, da igra vedno in povsod najvažnejšo vlogo.

Delavstvo naj ne pričakuje, da bo organizacija igrala »horuk-politično«. Organizacija mora razven socialno-gospodarske politike skrbeti tudi za vzgojo članstva. Šele takrat bo delavstvo uživalo sadove težko priborjenih kolektivnih pogodb in mezdnih dožvovov, kadar bo pravilno razumelo položaj in znalo ceniti napore, ki so potrebni za dosego uspehov. Kadar bo delavstvo prežeto organizacijskega duha, kadar se bo zavedalo dolžnosti in pravic, tako v organizaciji, kot pri delu, tedaj se bodo šele lahko odpravile doklade, premije, pavšali in akordi, ki niso nič drugega kot priganjaški sistem brez paznikov.

Organizacija ne more voliti osebne go-

nje proti posameznim zastopnikom delodajalca, pač pa boj proti socialnim krivicam, ako se v tovarni pojavljajo.

Organizacija naj polaga boju proti nezavednosti isto paznjo kot boju za materialne dobrine delavstva.

V Cinkarni je sklenjen mir. Dogovorjeni sporazum naj bo za obe strani svet. Sporazum se mora do potankosti izvajati. V tej dobi pa bo organizacija morala skrbeti za izobrazbo delavstva, da bo znalo zagovarjati svoje upravičene težnje. Delavstvo ne sme sedaj postati brezbržno, češ, saj smo dosegli, sedaj je pa itak vse v redu. To bi bilo zmotno. Dokler bodo obstajale socialne razlike v človeški družbi, bosta potrebna čuječnost in obramba.

Zato mora biti ravno organizacija tista, ki čuva pridobljene pravice, usmerja delavko gibanje in delavstvo vzgaja v zavednosti. V tem je moč in sila delavstva. V tem je sila, ki pripravi delodajalca do tega, da upošteva sklenjene pogodbe in sporazume.

### Pliberšek Franc.

Shod cinkarniškega delavstva, ki se je vršil dne 29. maja v gostilni »Amerika«, je bil lepo obiskan. Ker je bil predmet razprave predvsem poročilo o pogajanjih v cinkarni za novo kolektivno pogodbo, je bila debata med delavstvom precej živahnejša kot običajno. S. Pliberšek, kot strokovnjak v teh vprašanih, je v svojem dveurnem referatu natančno razložil potek pagajanj, ožigosal pa je tudi one delavce, ki so vsled svoje dvostranske vloge zakrivali, da se ni doseglo vsega, kar bi se lahko pri polni enotnosti delavstva. Prečitano in raztolmačeno kolektivno pogodbo je zelo delavstvo na znanje, in s tem zaključilo dolgotrajno borbo s podjetjem. Shod je vodil starešina zaupnikov s. Plankar, ki je navzoče vzpodbujal k nadaljnemu delu za strok. organizacijo. S. Bence pa je pozival delavstvo, da si zgradi organizacijo, da bo v slučaju potrebe zmožno boljše braniti svoje pravice. Svit.

## Hrastnik

Ustanovni občni zbor »Vzajemnosti« v Hrastniku. V nedeljo, dne 7. junija ob 8. uri dopoldne se bo vršil ustanovni občni zbor »Vzajemnosti« I Hrastnik. »Vzajemnosti« II pa ob 10. uri dopoldne (steklarna). Občnega zbora se udeleži delegat zveze s. Štukelj.

Športnik....

dobro ve,  
da si bo obvaroval noge in  
da bo odpornejši, ako nosi

čevlje  
**PALMA**  
GUMI-PODPETNIKI  
JUGOSL. IZDELEK

Dobe se pri vsakem čevljiarskem mojstru!



Leše-Prevalje. Na ustanovnem občnem zboru 24. maja je bil soglasno izvoljen ta-le društveni odbor »Vzajemnosti«: Predsednik Štefan Zalaznik, nam. Ivan Dretnik, tajnik Ivan Ivartnik, nam. Anton Kret, blagajnik Anton Perovnik, nam. Alojz Brunker, odborniki: Ivan Srot, Adolf Garber, Stanko Mikl, Ivan Jovan, Avgust Praznik in Greta Brunker; nadzorstvo: Koren Pavel, Stanovšek Henrik in Gaberšek Franc.

30. t. m. smo imeli članski sestanek na Lešah, kjer nam je tajnik glavnega odbora »Vzajemnosti« s. Štukelj razložil vse smernice za naše delovanje in dal vsa potrebna pojasnila.

Črna. V nedeljo 31. maja smo imeli lepo obiskan ustanovni občni zbor »Vzajemnosti«, na katerem je najprej poročal za glavni odbor s. Štukelj. Po sprejetju pravil je bil soglasno izvoljen ta-le odbor: Predsednik Raušer Anton, nam. Freimuth Simon, tajnik Logar Ivan, nam. Knez Franc, blagajnik Stopajnik Miloš, nam. Sterže Franc, odborniki: Havnik Andrej, Eisinger Vinko, Sterže Malika, Prevalnik Jože, Trbovc Franc in Knez Marija, v nadzorstvo: Hribernik Ivan, Sekavčnik Ana in Ipavc Jože. Po kratki debati, v katero so posegli zlasti s. Eisinger, Knez in Feimuth, in po prečitaniu vsch članov se je zaključil lepi občni zbor, ki je pokazal, da bo imela »Vzajemnost« še več članov kakor »Svoboda«, ker bodo stopile v njene vrste posebno sodružice.

Celje. Društvo »Vzajemnost« smo pri nas ustanovili 28. maja. Ustanovnega občnega zbora se je udeležil tudi zastopnik glavnega odbora s. Štukelj in sodrug iz Laškega, kjer prej »Svobode« še ni bilo, pa bo zdaj močna »Vzajemnost«. Soglasno se je izvolil sledeči odbor: Predsednik Oset Franc, nam. Škorjanc Jos., tajnik Godnik Viktor, nam. Vernik Cvetko, blagajnik Božič Alojz, nam. Kobola Fr., gospodar Pokšek Karl, odborniki: Seničarjeva Hemmina, Valenčič Josip, Piliš Stefan, Borštner Jos. in Goršek Anton, nadzorstvo: Vodopivec Jaka, Goručan Josip in Glas Edvard. — V debati, v katero so posegli s. Godnik, Vodopivec, Oset, Seničarjeva, Vernik i. dr. se je pokazalo, da bo deloval največ pevski zbor in dramatični odsek, za jesen pa želimo prirrediti delavsko in dramsko šolo.

## Trbovlje

### Zaupniki vršijo vestno svoje dolžnosti

V četrtek, dne 28. maja se je vršil v Delavskem domu v Trbovljah sestanek članov II. skupine, ki so se ga udeležili rudarji iz vseh revirjev trboveljskega rudnika v takšnem številu, da je bila velika dvorana nabito polna. Navzoč je bil tudi zastopnik Rudarskega glavarstva inž. g. Zupancič. O položaju rudarjev, o uspešnem delovanju zaupnikov II. skupine na polju gospodarske in socialne zaščite delavstva, o delu na kulturnem polju, prirejanju tečajev, predavanj itd. je poročal načelnik II. skupine s. Pliberšek. Zaupniki II. skupine so izvršili mnogo intervencij in delegacij. Zlasti omembe vredno je delo II. skupine in načelstva za sanacijo Bratovske skladnice, za zaposlenje rudarjev v zvezi s povišanjem dobave premoga za državne železnice iz rudnikov v Dravski banovini, za ureditev dela v praznovalnih dneh in sploh na vseh poljih, kjer je bilo treba štiti pravice in interese rudarjev.

Vsi rudarji so o požrtvovalnem delu delavskih zaupnikov prepričani. Samo par ljudi, ki mrzijo strokovne organizacije in funkcionarje II. skupine, se hoče v kalnem ribariti med rudarji. Vztrajno in zares nesebično delo zaupnikov in organizacije jim seveda njihove temne in škodljive načrte stalno prekriza.

O sanaciji Bratovske skladnice je poročal načelnik lokalnega odbora s. Murn, ki je obenem tudi predsedoval temu velikemu rudarskemu zborovanju.

O načrtih in delavskih predlogih glede minimalnih mezd je poročal s. Pliberšek,

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe kajlge.

ki je izjavil, da se II. skupina Rudarske zadruge priključuje osnovnim načelom Delavske zbornice in strokovnih organizacij glede rešitve tega vprašanja.

Zbotovanje je poteklo v najlepšem redu in se je veličastno zaključilo, kakor vsako zborovanje, ki je v korist rudarjev.

»Prijatelj Prirode« priredi na praznik (v četrtek) 11. junija izlet v Savinjsko dolino. (Hoje v eno smer 3 in pol ure.) Izleta se udeležijo po možnosti tudi sodruzi iz Hrastnika. Snidemo se s sodruzi iz Zabukovca in št. Pavla. Odhod ob 5. uri zjutraj od Del. doma. Pridite v čim večjem številu!

»Počitniški dom« in »Prijatelj Prirode« priredita v nedeljo, dne 21. junija večji izlet na Mrzlico. Ker pridejo ta dan tudi sodruzi iz Kranja na Mrzlico, vabimo tem potom vse bližnje organizacije, da ta dan opustijo svoje prireditve in se udeležijo tega izleta. Poleg pevskih zborov bo sodelovala tudi rudarska godba iz Hrastnika. — Družnost!

### Senovo pri Rajhenburgu

Koruzo. Draži sodrug urednik! Ker si zelo daleč od našega kraja, ne moreš sam videti in slišati, kaj vse je pri nas novega. Zato Ti pošiljam tukaj par vrst. — Pri nas so nedolgo tega delili koruzo, ki jo je nakazala banska uprava. Ker smo na Senovem sami »nepoštenjaki«, so jo delili v Rajhenburgu. Da pa bi jo kateri ne dobil po krivici, jo morajo vsi brezposelni odslužiti pri gradbi nove banovinske ceste (katero delajo že 3 leta 1 km). Do tukaj je vse v redu. Toda, koruzo so dobili tudi razni obrtniki, kot »delavnežni«. Dva peka (pa ne na Senovem) sta jo dobila 40 kg, ker sta posodila vreče. (Ali jo je kdaj poprej tudi rudniški konzum mogoče dobil, ko je posejeval vreče in jo vozil z rudniško železnico na Senovo?)

Občinske volitve so razpisane. Ker smo torej pred volitvami prosimo gg. od srezkega cestnega odbora, da si ogledajo most med rudniško restavracijo in Delavskim domom na Senovem. Zlasti, da si g. L., največji agitator Jeruzalemevcem in bodoči obč. tajnik ne bo zlomil noge. Za nas rudarje, ki hodimo ponoči v in iz službe in pa za solo-obvezne otroke, tako ni nevarnosti, kljub temu, da je odprtina med mostnicami široka 80 cm in gre čez ves most. Ker smo pa najbolj točni plačevalci davkov, zahtevamo takojšnje popravilo mostu. Delavstvo bo že vedelo komu oddati svoj glas 29. junija. Glasovali bomo vsi za »Združeno delavsko-kmečko listo«, katero bomo pravočasno objavili.

Zveza rudarjev sklicuje strokovni shod v četrtek, dne 11. junija t. l. ob 3. uri pop. v prostorih Delavskega doma na Senovem. Govorilo se bo o načrtu zakona o minimalnih mezdah in o sanaciji pokojninskih blaginje bratovske skladnice. Poročal bo s. Arh iz Zagorja. Pridete naj tudi brezposelni, ki plačujejo priznalnino.

### Borovnica

Podružnica lesnih delavcev v Borovnici bo vprizorila v nedeljo, dne 14. junija ob 20. uri zvečer na dvorišču gostilne »Mavec« v Borovnici J. Moškričeveo socialno dramo »Rdeče rože«. Za Borovnico bo ta prireditev vsekakor nekaj novega. Zato naj nihče ne zamudi te prilike!

### Kranj

Delavci in delavke, udeležimo se v polnem številu ljudskega zborovanja akcije za razširitev bolnice v Ljubljani, ki se vrši jutri 7. t. m. ob 9. uri na Glavnem trgu. Govorili bodo med drugim tudi zastopniki delavskih strokovnih organizacij. Zavedajmo se, da posledice pomanjkanja prostorov v bolnici nosi predvsem delovno ljudstvo.

Potrjena pravila. Pravila kulturnega društva »Vzajemnost« je oblast vzela na znanje. Kdaj bo ustanovni občni zbor, sporočimo pravočasno.

Pozor stavbinski delavci! Razmere, v kakršnih se nahajamo stavbinski delavci, so nevezdržne. Majhne mezde nam ne dovoljuje, da bi se pri našem težkem delu dovoljno hranili. Z vsakim dnem je sleherni stavbinski delavec bližje času, ko bo onemogel, navezan na miloščno dobrih src. Zato se vprašujemo: ali hočemo človeško življenje, ali naj kljub zaposlitvi živimo v pomanjkanju in dočakamo zimo zopet brez obleke in brez sredstev? Tega, mislimo, si nihče ne želi. Zato stopimo v boj za naše pravice! Vsak stavbinski delavec naj ve, da je rešitev tega vprašanja v naših rokah. Organizacija je edino orožje, s katerim bomo dosegli naše zahteve. Tudi drugod po svetu, kjer delavci niso več samo delovna živina, so svoje pravice dosegli potom strokovnih organizacij. Posnemajmo naše sodruge v Beogradu, Sarajevu, Zagrebu, Ljubljani in drugod, ki se potom organizacije borijo za večji in boljši košček kruha. Ker so bili v svojih zahtevah enotni, so v

Najcenejše in najboljše vino kupiš od 5 litrov naprej pri IVANU BAUMANU, vinogradniku v št. Ilju v Slovenskih goricah. Oddaja vina pri kolodvoru po Din 4.— liter.

## Za Telovo



Sandali od štev. 18 do 25 po Din 16.— naprej Nogavice v vseh barvah od Din 2.50 „

Vsemu delavstvu iz tovarn in drugod se pri nakupu odšteje 5 do 10 %.

Za obilen obisk se priporoča Eksp. hiša „Luma“, Maribor, samo Glavni trg 24

borbi tudi že več ali manj uspeli. Tudi naši sodruzi v Ljubljani so prisilili podjetnike na pogajanja, in ker pogajanja niso uspela, so bili primorani stopiti v stavko, da s tem dosežejo upoštevanje svojih zahtev. Znano vam je, da tudi v Kranju obstoja organizacija stavbinskih delavcev. Treba je, da se vsi do zadnjega organiziramo in tako tudi mi stavimo podjetnikom zahteve, ki bi vsaj delno odgovarjale našim življenjskim potrebam. Stavbinski delavci.

### VAŽNO!

Ravno za Vas smo se založili z ogromno izbiro damskih in moških plaščev kot Trench-Coutov ter vseh vrst oblek, po neverjetno nizkih cenah! — Oglejte si zalogo in prepričajte se!

»TIVAR«, prodajalna Kranj.

### Tržič

Še o sportu ki ni sport. Zelo smo se začudili, da je »Jutro« zadnjič še v ponedeljek poročalo o neljubljen incidentu, ki se je pripetil na sportnem igrišču. Mi poznamo marsikatero incidente iz poročevalčevega tabora, ali takrat mu ni šlo za vrstice in je previdno molčal. Tudi veliko bolj važne in potrebne stvari bi bilo treba dati v javnost, pa poročevalce molči, ker niso delavske institucije in delavstvo prizadeto, ampak kakšni bolj nobel ljudje.

### Jesenice

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zv. (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilim »Vstajenje« po slovitim Tolstojevem romanu. Med dodatki tudi barvana Happy »Kitajski slavček«. — Sledi za praznik socialni film: »Naš vsakdanji kruh«.

### Zabukovca

Ustanovni občni zbor Del. kult. društva »Vzajemnost« bo v nedeljo, dne 14. junija ob 3. uri popoldne v prostorih s. Zupanca. Vabljeni vsi sodruzi in sodružice ter prijatelji delavsko-kulturnega gibanja, zlasti mladina. Družnost! Predlagatelji.

Pevsko-glasbeni odsek »Zarje« priredi ob ustanovitvi Del. kult. društva »Vzajemnost«, dne 21. junija ob 4. uri popoldne na vrtu s. Zupanca v Megojnicah pevski koncert. Ker je lepa prilika za izlet v našo dolino, vabimo vse sosednje pevske zore in simpatizerje delavskih prireditev. Družnost!

### Šoštanj

Poišči si drugega gospodarja, Jernej! Firma Woschnagg sprejema nove delavce, starim, celo takim, ki so si v tovarni nakopali bolezen, pa pravi, da je zanje tovarna zaprta. Zakaj? Morda zato, ker so bili organizirani, ker so se zavedali, da je njihovo mesto v delavskem gibanju? Kdo bi mogel misliti, da bi firma koga radi tega ne hotela sprejeti v delo. Kar vprašajte, firma vam bo rekla, da ima druge tehtne razloge. Tako tehtni so njeni razlogi, da je ne more spraviti iz ravnotežja niti vprašanje: kaj bo z družinami teh revežev. Delavstvo je pozabilo postaviti se v bran, ko se je izvršila 40 do 50 odst. redukcija mezd. Ker se je firmi eno posrečilo, je prišla še po drugo. V času, ko so gospodje firme vpostavili svojo absolutno avtoriteto, seveda ne rabijo ljudi, ki bi hoteli, da bi obveljala včasih tudi njihova beseda.

Obisk g. bana. Dne 27. maja je ban g. dr. Natlačen obiskal tudi Šoštanj. G. bana so pričakovali na glavnem trgu: občinski odbor šoštanjske in okol. občine, gasilska društva, učiteljstvo s šolsko dečo, predstojništvo tuk. džav. uradov in nekaj občinstva. G. župnik je banu izrekel zdravico v takem smislu, kakor, da res cerkev odpravlja krizo in hoče osvoboditi delovno ljudstvo izpod kapitalističnega jarma. — Mi pa pravimo: čva tisoč let ste imeli časa!

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem Delavskemu kolesarskemu društvu na Pobrežju kakor tudi Centrali kolesarjev v Mariboru za podporo Din 100.—, ki sem jih prejel ob priliki moje brezposelnosti. Sodruzi, ne bo pozabljeno! Družnost! Rajster Anton.

### Guštanj

Pripravljalni odbor podružnice »Vzajemnosti« sklicuje svoj ustanovni občni zbor v nedeljo, 7. maja ob 9. uri dop. v prostorih pri Seladeju. Vse somišljenike vabimo, da se ga udeležijo, zlasti tudi žene in dekleta. — Družnost!

Napak ga je razume! Kmet sedi v gostilni pobožnega gospodarja. Ta vpraša kmeta, če bo tudi on za hirmanskega botra. Kmet pritrči: »I seveda bom, in še celo dvema!« Nato vpraša gostilničar, če ve, da je g. župnik oznanil, da se mora vsak boter poprej naučiti kaj je sveta »krizma«, če tega ne ve, da ne more biti boter. Kmet se razjezi: »Kaj, kdo pa bolj občuti in ve kaj je »krizma«, če ne kmet!« Gostilničar ga miri ter vouchuje, da ne misli »krize« temveč »krizmo«. A kmet se jezi še bolj in pravi: »Če je pa tako, potem naj pa le župnik sam botruje vsem otrokom!« —Gost.

### Slovenska Bistrica

Izlet delavskega kulturnega društva »Vzajemnost« iz Zg. Bistrice in Ptuja na Boč je prav dobro uspel. Iz Stolpa so donela delavske pesmi. Na trati pa se je razvila prv prirska zabava, saj smo bili svoji med svojimi. Zeleti je, da se drugič sodruzi in sodružice snidemo v še večjem številu. — Družnost!

Del. kult. društvo »Vzajemnost« Zg. Bistrica priredi dne 14. junija izlet po vodni drči do Ruške koče, odtod do Mariborske koče, čez Sv. Martin nazaj v Zg. Bistrico. Sodruzi in sodružice, udeležite se tega izleta vsil! Družnost!

## Delavski pravni svetovalec

Prodajanje blaga po domih je nedopustno, — Take kupčije so nične

Zastaranje. Rubež rudarske mezde (§ 143 do 145 obrtnega zakona. Zabukovca.)

Vprašanje: V letih 1929 do 1930 je trgovec ponujal po hišah blago in sem nakupil za čez 500 Din. Nekaj sem plačal, 290 Din pa sem ostal dolžan, ker sem bil do lani brezposeln. Sedaj me trgovec toži na plačilo za 457 Din in še 6% obresti zahteva. Zaslužim komaj Din 26 dnevno pri rudniku, za hrano moram dati Din 400 mesečno in še za alimente Din 80, tako da mi ne ostane ničesar za plačilo dolgov. Kaj mi je storiti?

Odgovor: Po §u 143 obrtnega zakona smejo iskati trgovci in obrtniki naročila za kolonialno in špecerijsko, manufakturno, konfekcijsko, galanterijsko blago in perilo samo pri podjetjih, ki s tem blagom trgujejo. Pri drugih osebah smejo iskati naročila samo na poziv po svojih potnikih. Pri zasebnikih, kot ste na primer Vi, torej ne smejo trgovci ponujati in prodajati blaga in so take kupčije nične, to je neveljavne. Tudi dolgovi iz takih kupčij se vsled tega sploh ne morejo

iztožiti. Izrežite si tega pravnega svetovalca iz »Delavske Politike« in pokažite pri razpravi sodniku, ter ugovarjajte, da je v smislu tega zakonskega določila tožba trgovca proti Vam nedopustna in se naj zavrne ter obsodi trgovec v plačilo Vaših stroškov.

Če je dolg nastal že v letu 1929—1930 in je torej star več kot 3 leta, ter v zadnjih treh letih niste ničesar plačali na račun dolga, ali obljubili trgovcu plačila, ali sicer priznali terjatve, potem je ista v smislu §a 1486 občega državlanskega zakona tudi že zastarana in se mora tožba zavrniti povrh tega še iz tega razloga.

Če pa ste bili morda medtem že obsodeni in ste vsled tega zamudili gornje ugovore pri razpravi, Vam kljub temu trgovec za svojo terjatve ne more zarubiti mezde pri rudniku, ker je po tudarskem zakonu mezda rudarjev izrecno izvzeta iz rubeža, torej nerubljiva.

## Splošna gospodarska in konzumna zadruga za Gorenjsko, r. z. z o. z. na Jesenicah

vabi na temelju §. 26 in 33 svojih pravil na redna članska zborovanja in na redni občni zbor zadruge

Redna članska zborovanja se bodo vršila po § 23 zadr. pravil za posamezna oddajališča kakor sledi:

Sava: v četrtek, dne 25. junija 1936 ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Delavskega doma na Savi.

Jesenice: v torek, dne 23. junija 1936 ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Delavskega doma na Savi.

Kročka bela: v petek, dne 26. junija 1936 ob 7. uri zvečer v zadr. gostilni »Pri Konjiču« na Javorniku.

Borovlje: v sredo, dne 24. junija 1936 ob 7. uri zvečer v zadr. gostilni »Pri Konjiču« na Javorniku.

Mojstrana: v nedeljo, dne 21. junija 1936 ob 3. uri pop. v prostorih hotela Rabič v Mojstrani.

Dobrava: v ponedeljek, dne 22. junija 1937 ob 7. uri zvečer v prostorih, ki jih določi krajevni odbor.

Gorje: v nedeljo, dne 28. junija 1935 ob 3. uri pop. v prostorih Zadružnega doma v Gorjah.

Dnevni red teh zborovanj je sledeč:

1. Poročilo predsednika, tajnika in blaginajnika krajevnega odbora.  
2. Poročilo zastopnikov osrednjega vodstva zadruge.  
3. Volitev krajevnega odbora in delegatov za občni zbor.  
4. Predlogi, raznoterosti in slučajnosti.

### REDNI OBČNI ZBOR

se bo vršil v nedeljo, dne 5. julija 1936

ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Delavskega doma na Savi s sled. dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.

2. Poročilo načelstva o delu v l. 1935 in predložitev računskega zaključka za poslovnost leto 1935.

3. Poročilo nadzorstva in odobritev računskega zaključka ter tozadavnih k temu spadajočih predlogov nadzorstva.

4. Nadomestna volitev v načelstvo.

5. Nadomestna volitev v nadzorstvo.

6. Ev. sprememba pravil.

7. Sklepanje o predlogih in razno.

Opomba: Če bi občni zbor ne bil sklepčen, se vrši 14 dni kasneje ob istem času in na istem kraju drugi občni zbor z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen brez ozira na število navzočih pooblaščenec.

Po § 23 tvorijo vsi člani, ki stanujejo v območju enega oddajališča, člansko zborovanja zadržnikov dotičnega oddajališča. — Vsako člansko zborovanje je sklepčno, če je navzoča vsaj polovica zadržnikov, ki v tem oddajališču redno kupujejo, ali pa so drugače redni in polnopravni člani zadruge. Če ob določenih uri ni navzoče za sklepčnost potrebno število zadržnikov, se vrši pol ure kasneje novo člansko zborovanje, ki je sklepčno brez ozira na število navzočih. S tem je to drugo člansko zborovanje že objavljeno.

Po § 24 izvršujejo člani svoje pravice na občnem zboru preko svojih pooblaščenec (delegatov), ki jih izvolijo članska zborovanja vsakega oddajališča za občni zbor od vsakih načelih 25 kupujočih ali polnopravnih članov po enega.

Nadzorstvo. Načelstvo.

